

Sångpostillan - Trettonde söndagen efter Trefaldighet

Bidrag från Bengt Pleijel
2008-05-20
Senast uppdaterad 2020-08-30

Trettonde söndagen efter Trefaldighet

Medmänniskan

Tredje årgångens läsningar:
GT-text: Jeremia 38:7-13
Epistel: Romarbrevet 12:16-21
Evangelium: Matteus 7:12
Psaltarpsalm: 103:1-6

Dagens bön:
Evige Gud, du som uppenbarade din kärlek
och blev människa på jorden,
stärk vår tro och öka vårt hopp,
så att vi fylls av kärlek till den mänsklighet du älskar.
Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre.
Amen.

Trettonde söndagen efter Trefaldighet är Medmänniskans söndag, som också kallas diakonins dag. Denna söndag ger mycket hjälp med hur vi ska klara av våra nästor. Huvudtexten är första årgångens evangelium om den barmhärtige samariern (Lukas 10:23-37). Man hittar Guds kärlekskälla som porlar och sjunger i alla texterna.

Psalmen som skall vara med i vår predikan om ”den gyllene regeln” är psalmen 246, Här en källa rinner. Tre personer anges som författare: Först kommer den engelske skalden William Cowper som skrev den 1772 och Betty Ehrenborg-Posse, som var författare och en av söndagsskolans pionjärer, översatte den 1884. Emanuel Linderholm, professor i kyrkohistoria, gav den dess nuvarande utformning år 1920. Vem som gjort melodin är osäkert, man sjöng den i England på 1800-talet.

Predikans text: Matteus 7:12

Jesus sade (och säger till oss):

”Allt vad ni vill att människorna skall göra för er,
det skall ni också göra för dem.
Det är vad lagen och profeterna säger.”

Vi läser psalm 246:1.

Här en källa rinner,
säll den henne finner!
Hon är djup och klar,
gömd, men uppenbar.

Man kan se den gyllene regeln, som vi idag ska tala om, som en guldgruva där det går att vaska fram många rikedomar. Man kan se den som en källa med ett flöde som ger evigt liv (Joh 4:14) för att använda en bild som Jesus använder då han talar med den samariska kvinnan.

Här en källa rinner, säll den henne finner.

Lägg märke till ordet säll. Det betyder salig. Och salig är miljoner gånger mer än lycklig. Det ordet har i sig ett skimmer av överjordisk glädje, av himmelsk lycka.

Den gyllene regeln som vi ska tala om idag står i Bergspredikan. Ni kommer ihåg hur Bergspredikan börjar. Den börjar just med ordet säll, salig. När Jesus såg folkskarorna gick han upp på berget. Han satte sig ned och hans lärjungar kom fram till honom. Då började han tala och undervisa dem.

Det han sedan säger går som chockvågor genom de många som lyssnar. Saliga de …. saliga ni …. De som sitter och står framför Jesus är Galileens många små, fattiga, utblottade, som känner sig misslyckade på många sätt. Andra sade om dem: Stackars ni. Jesus säger Saliga ni. Jesus börjar med att öppna himmelen över dem och låta himmelrikets salighet komma över dem.

Framför Jesus på Bergspredikans berg sitter också vi, misslyckade och knepiga svenskar med gapande munnar, vi suger åt oss allt vad Jesus säger, ty vi dignar under alla krav och borde och måste. Det finns en sådan värme i det som är Jesu ord. Vi känner att det som Jesus säger inte är piskrapp, där vi måste spänna våra moraliska muskler och bli duktigare och finare än alla andra. Jesus säger Saliga ni. Från Jesu ord rinner det fram källor, det friska livet, där vi får dricka. Om någon törstar så kom till mig och drick (Joh 7:37). Hemligheten med det Jesus säger till oss är att det händer något med oss när vi lyssnar till honom. Källan flyttar in i oss. Det vatten jag ger blir i honom en källa med ett flöde som ger evigt liv (Joh 4:14). Bergspredikan börjar med att Jesus låter Himmelrikets salighet flytta in i dem som lyssnar till honom.

Här en källa rinner, säll den henne finner! Hon är djup och klar, gömd men uppenbar.

Källan är djup, klar, frisk. Men den ligger där gömd. Vi ser den kanske inte. Det kan bero på någon ögonskada som vi har. Men när Jesus får tala till oss händer det något med oss. Våra ögon öppnas. Källan finns där så nära oss. Gömd men uppenbar! Vi böjer ned och dricker. Vi anar himmelens salighet …. Vi sjunger: Här en källa rinner, säll den henne finner! Hon är djup och klar, gömd, men uppenbar.

Vi läser psalm 29:2.

Andens törst hon släcker
och i hjärtat väcker
frid och stilla ro,
kärlek, hopp och tro.

Den gyllene regeln lyder: Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem. Det är vad lagen och profeterna säger.

Den nya översättningen, som vi brukar kalla X2000 har tappat ett ord som finns i 1917 års översättning och som också finns i Folkbibeln. Det är ordet därför.

Därför, allt vad ni vill att människorna skall göra er, det skall ni också göra dem; Detta är lagen och profeterna (Folkbibeln).

Ordet därför är viktigt. Det syftar på versen innan: Om nu redan ni som är onda, förstår att ge era barn goda gåvor, skall då inte fader i himlen ge det som är gott åt dem som ber honom? Jfr parallellversen i Lukas 11:13 ….skall då inte fadern i himlen ge helig Ande åt dem som ber honom.

Ordet därför talar om för oss att startpunkten för vår kärlek till våra nästor är den himmelske Fadern. Han slösar sin kärlek över både onda och goda. Solen och regnet kommer över både ateister och kyrkfolk. Han står beredd att ge det som är gott, ja att ge helig Ande åt dem som ber om det.

Den helige Ande drar oss in i Jesu kraftfält där vi börjar längta efter att vara fullkomliga som vår fader är fullkomlig.

En kristen vill likna far. Och just den far som Jesus gjort känd för oss, Han som älskar syndaren och vill leta rätt på dem som gått vilse. Modellen för vår kärlek ute i världen är Fadern. En kristens kallelse är inte att imitera världen, och göra som alla andra. Vår uppgift är att likna Fadern.

Den norska bibeln säger: Vær du helhjertet og gode, slik deres himmelske Far er det. Att vara fullkomlig är inte detsamma som att vara perfekt. Den perfekte är mycket inriktad mot sig själv. Kan bli mycket hjärtlös.

När vi går ut i världen vill Fadern att vi har hans hjärta för människor. Att vårt hjärta slår i takt med hans. Upplyft era hjärtan till Gud honom fylla din bågare så att det rinner över ….Låt er fyllas av Ande. Vid nattvardsbordet hör vi pulsslagen från hans hjärta:

För dig! För dig!

Efter nattvardsbordet kan vi säga till varandra det som Johannes sa när han sett Jesus. Han sa: Vi såg han härlighet ... han var full av nåd och sanning. När Johannes sett det säger han: Av hans fullhet har vi alla fått, nåd och åter nåd. Då kan vi sedan gå vidare som Guds söner och döttrar till den värld som Gud älskar.

Ju mer du ser nöden omkring dig, ju mer du anar all oförlöst gråt som finns i människor du möter, ju mer du också anar hur dålig är på att älska, desto mer börjar du törsta och längta efter den helige Andes friska liv. Från Jesu ord rinner det fram källor, det friska livet, där vi får dricka. Om någon törstar så kom till mig och drick (Joh 7:37). Vi sjunger: Andens törst hon släcker och i hjä väcker frid och stilla ro, kärlek, hopp och tro.

Vi läser psalm 249:3.

Ja, uti dess flöden
gives bot mot döden:
I dess friska flod
blir min vilja god.

Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem.

Den gyllene regeln är en bra regel för vårt handlande. Där finns guld att hämta i gyllene regeln. Men det är lätt att den bara blir en regel. Kan kännas som krav. Men var hittar jag kraften?

Har det hänt dig någon gång i ditt liv att du bara blivit sittande, kraftlös och död och modlös och tråkig? Vill ingenting. Vad är orsaken till det?

Det går att vara utan mat i 40 dar. Men utan vatten kan man knappast leva mer än tre dar.

Överfört på det andliga planet betyder det att man dör andligen om man inte dricker vid källan Jesus. Hjärtat blir kallt, kärleken upphör att fungera. Jag hamnar i döden där jag bara vill leva för mig själv. Jag blir likgiltig för andras nöd. Detta är döden, det instängda, det förljugna livet, motsatsen till allt friskt liv.

Kom ihåg att Andens liv är daglig färskvara! Vi behöver varje morgon lyfta upp våra hjärtan, våra inre bågare och låt dem fylls av Andens liv.

Och det händer något med oss när vi dricker ur källan. Vår vilja påverkas. Vi får en inre spänst. Ja, uti dess flöden gives bot mot döden, i dess friska flod blir min vilja god.

Lägg märke till att gyllene regeln frågar efter vår vilja. Allt vad ni vill att människorna skall göra för er..... Jesus frågar ofta efter vad vi vill. Han ställer till oss samma fråga som han ställde till den blinde Bartimaios: Vad vill du att jag skall göra för dig?

Naturligtvis visste Jesus vad Bartimaios ville att Jesus skulle göra. Han var blind och han ville få sin syn.

Naturligtvis vet Jesus vad vi vill innerst inne. Han vet … men Han vill att vi ska uttrycka det inför honom. Viktigt att vi talar med honom om våra problem, vår nöd, våra inre sår. Annars blir vi sittande i självömkan och med besvikelser över att allt vad jag vill att människorna skall göra för mig, det gör de inte. Jag blir sittande som en tröttsam kravmänniska som ingen orkar med. Jag lägger locket på och leker låssasleken att allt är bra. Låt oss stanna till inför Jesu fråga till dig: Vad vill du att jag skall göra för dig?

Vi sjunger in detta budskap i våra hjärtan:

Ja, uti dess flöden gives bot mot döden: I dess friska flod blir min vilja god.

Vi läser psalm 294:4.

Du Guds kärleks källa,
du skall evigt välla,
evigt hälsosam
skall din flod gå fram.

Det finns guld att hämta ur gyllene regeln: Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem.

I versen före den gyllene regeln står det att vår himmelske Fader vill ge det som är gott åt dem som ber honom, enligt Matteus 7:11 och att han vill ge helig Ande åt dem som ber honom, enligt Lukas 11:13. Anden vill utrusta oss med gåvor. En av de gåvorna är inlevelsens gåva.

Gör mot andra det du vill att andra skall göra för dig. Du vill att andra skall lyssna på dig. Så lyssna på dem hela vägen. Du vill att andra skall se dig. Så var då själv närvarande i dina ögon. Du vill att andra skall tala väl om dig. Gör så mot medarbetare och grannfruar och när det strular till sig. Älska din nästa som dig själv. Lev dig in i den andres situation. Handla så mot henne som om du var i hennes kläder. Självkärlek är en spännande idéspruta i våra liv.

Det finns mycket guld i den gyllene regeln. Men själv guldgruvan finns i raden efter: Allt vad vi vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem. Det är vad lagen och profeterna säger.

"Den gyllene regeln" är inte en sammanfattning av Jesu lära. Denna regel finns på många andra håll hos både rabbiner och romare, greker och kineser. Vad Jesus här säger är att den är en god sammanfattning av Gamla Testamentet. Det är vad lagen och profeterna säger. Här finns allt vad Gud har velat säga till sitt folk. Men den kärlek som ges som en gyllene regel, klarar vi inte av om vi inte lever nära honom som kommit för att uppfylla lagen och som profeterna pekar på.

Man kan se Guds lag som ett stort käril. Gud vill att vi ska fylla detta käril med kärlek. Men vad händer när vi försöker det? Vi strävar och vi sliter. Men vår kärlek blir bara lite grums på botten.

Men lägg märke till att det inte står: Allt vad människorna vill att ni skall göra för dem, det ska ni göra. Ibland dignar vi under det kravet. Det sliter sönder oss. Vi vill vara andra till lags; som prästen suckade: "nu lever inte längre jag, det är människornas alla förväntningar som lever i mig". Jesus säger: Ve er när alla berömmar er (Lukas 6:26).

Vi pressas av människors krav. Vi försöker, men när det inte går hamnar vi i tvivel. Vi jobbar och sliter och stressar och jäktar.

Då behöver vi på nytt hitta in i det kraftfält som heter i Kristus och som vi är döpta in i. Där får vi andas ut vårt eget och andas in Andens friska liv. Där vi får tömma ut allt det vi släppt in av besvikelse och bitterhet och självömkan. Där får vi dricka av Guds kärleks källa. Där finns hälsa och läkedom och sårbehandling Och där får vi möta honom som fullgjorde vad vi borde och blev vår rättfärdighet. Han säger till oss att han har kommit för att ge oss liv och liv i överflöd (Joh 10:10). Han är den gode herden som fört mig till vatten, där jag finner ro (Psalt 23:2). Han låter vår bågare flöda över så att vi har något från honom att ge till alla de underbara och underliga nästor som kommer i vår väg. Lägg märke till i vers 4, som vi nu ska sjunga, att Guds källa inte är en liten sinande bäck Där finns vatten i mängd. En hel flod!

Du Guds kärleks källa, du skall evigt välla, evigt hälsosam skall din flod gå fram.

Du ordbrukare! Lägg nu din vackra panna i djupa veck, grubbla, tänk, reflektera över dessa frågor: 1. Hur lyder gyllene regeln? Stoppa ned den i hjärtan enligt 5 Moseboken 6:6 och lägg märke till vad Mose säger om vad som händer omkring dig när du gör så!

2. Vad menas med säll? Så börjar Bergspredikan i Matteus 5. Varför?
3. Vad lär vi oss av det borttappade ordet därför? Hur kan versen innan ge ljus över gyllene regeln?
4. Vad är skillnaden mellan perfekt och fullkomlig?
5. Behöver min vilja bli god och i så fall hur blir den det?
6. Hur kan självkärlek vara en spännande idéspruta?
7. Hur mycket vatten finns i Guds källa? I Bibelskolans skattkammare kan du läsa om "alla dessa nästor" på Nyfikenhetsvandring 69 och där får du hjälp att klara av dem.